

פרוטוקול מס' 365

מישיבת ועדת העבודה

יום ד', ט"ו באב תשל"ו, 11 באוגוסט 1976, שעה 11.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארכלי-אלמוזלינו - היו"ר
ה. זיידל
ל. דיציאן
מ. גז
ח. שמעוני
י. ז. אמיר

מוזמנים:

ר. רוטר - סמנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
מר לויין - היועץ המשפטי
ד"ר ארד - המוסד לביטוח לאומי
ש. כהן - "
נ. שמאי - "
ש. קפיטובסקי - "
י. ויינברג - סמנכ"ל משרד הדתות
ד"ר ח. חפץ - היועץ המשפטי - משרד הדתות
ש. יוליס - ממונה על מבדק פנימי - מ. הדתות
ד. גולן - מנהל המחלקה לקבורה - מ. הדתות

מזכיר הוועדה:

נ. יוסף

ר ש מ ה:

מזל כהן

סדר היום: חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968 -
תקנות בדבר דמי קבורה.

2278.

(תקן) 10/8 7.9.76

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני פותחת את הישיבה.
אני מקדמת בברכה את האורחים שלנו
ממשרד הדתות וממוסד לביטוח לאומי. כפי שידוע לכם, תוק הביטוח
הלאומי חיקון מס' 24 אשר פתיחתו לכל נושא הקבורה נתקבל בכנסת ביום
האחרון לפני הפגרה. מאחר וכל התקנות שהיו עד היום, תוקפן פג מאוקטובר
1976 והחוק החדש מחייב התקנת תקנות חדשות, מצאנו לנכון לעבוד גם
בזמן הפגרה על התקנות, ואני מקווה שנוכל לסיים אותן היום בכדי שיוכלו
להפעיל אותם תיקונים שנחקלו בחוק בחיקון מס' 24.

לפני שנתחיל בנושא, שאילתא

לחה"כ זיידל.

ה. זיידל:

אני רוצה לנצל את ההזדמנות שנציגי
המוסד לביטוח לאומי נמצאים כאן
ולבקש מהם הודעה מוסמכת, האם קיים חשש כלשהו שיבוכה מס הכנסה
מגימלאות? השאילתא שלי מתבססת על כך שב-12 למאי מנה נציג מס הכנסה
ליועץ המשפטי של המוסד לביטוח לאומי במכתב. אני יודע שבינתיים זה
לא אקטואלי. אני יודע שהעניין יובא לידיעה המועצה. היות וועדת העבודה
מתכנסת היום ולאחר מכן יוצאת לפגרה, אני רוצה הודעה מוסמכת בנושא
הזה.

מר לוינ:

הכוונה כנראה לחוות-דעה שבשעתו
נחתי. על כך יש מכתב נגדו של
אנשי מס-הכנסה. עכשיו אני מכין חוות-דעה בהתייחס לאותו מכתב.

היו"ר ש. ארבל:

מה המצב החוקי?

מר לוינ:

יש חילוקי דעות על המצב החוקי
הקיים. יש הוראה די מפורשת
בפקודת מס-הכנסה סעיף 2(5) שגם מקיזבה יש ניכוי במקור. אנשי מס-הכנסה
רוצים להחיל את זה על כל סוגי הגימלאות כולל דמי פגיעה ודמי לידה.
לגבי דמי אבטלה, יש הוראה מפורשת בחוק הביטוח הלאומי כמה מנכים.
לגבי קיצבת זיקנה, אפשר לומר שבאן חל סעיף 2(5) לפקודת מס-הכנסה
וזה גם כלול באותן הוראות שמתייחסות לניכוי במקור. אבל לא לגבי
זה היה הויכוח שלנו עם מס-הכנסה.

י. ארד:

זה לא קשור עם הרפורמה.

מר לוינ:

לא השתנה שום דבר בעניין זה.
לגבי גימלאות, קיצבאות - קאן
היה הויכוח העיקרי וכאן יש חילוקי דעות.

ה. זיידל:

אני רוצה לשמוע חשובה ממך רוטר

על ההחלטה שלכם.

היו"ר ש. ארבל:

הם אומרים שלא מנכים.

ה. זיידל:

אני מבקש שתהיה הודעה מוסמכת
על כך. אני לא רוצה שביום בהיר
אחד נראה שמנכים מס-הכנסה. אם ההודעה לא מספקת, צריך להזמין את
אנשי מס-הכנסה.

ג. רוטר:

היתה מחליטה לגבי הצד המשפטי.
גם אם נקבל או לא נקבל את הגירסה של מס-הכנסה מהו המצב המשפטי, לא היתה חמימות דעים בינינו לבין מס-הכנסה כיצד יש לפעול הלכה למעשה. בהתחשב במצב של הקשישים, לא היה קיים ויכוח לגבי אותם קשישים שמקבלים הטבה סוציאלית. המבחנים הם כאלה שכלולים בקבוצה הזאת קשישים שהכנסתם היא מתחת לסף המס. יתרה מזאת ניסינו להראות לנציגי מס-הכנסה שגם לגבי הקבוצה שאינה זכאית ואינה מקבלת הטבה סוציאלית, ישנה קבוצה חלקית שהיא עדין מתחת לסף המס.

אין בפני המוסד לביטוח לאומי ידיעה שוטפת על כלל ההכנסות של הקשישים ולכן אין יודעים איך לחשב את סכום המס שיש לנכות. אם נלך בכוון מסויים שהציעו נציגי מס-הכנסה שנכחה 20%, יצא מכך שינכו סכומים מעל המגיע למס-הכנסה והקשישים יצטרכו או להשלים עם זה או להתרוצץ במשרדי מס-הכנסה כדי שאלה יחזירו כספים. לנו אין כלים לעשות חישוב מדוייק. חלק קטורים לחלוטין, חלק חייבים פחות מ-10% מן הקיצבה המגיעה למס-הכנסה.

אנחנו הצענו למס-הכנסה שהמידע אשר קיים אצלנו יכול לעמוד לרשותם ויגבו בנפרד לא דרך הניכוי במקור. בקבוצה הזאת נפרדנו, לפני כמעט חצי שנה, מנציגי מס-הכנסה כאשר הם יודעים את עמדתנו ואנחנו יודעים את עמדתם. לעת-עתה אין יוזמה חדשה.

ב-12 במאי היה ויכוח בין

המשפטן שלהם לשלנו, לגבי הוראות הצד המשפטי ואני משער שביום מן הימים תיפתר הבעיה הזאת. השאלה החשובה לא פתוח ואולי יותר, אם אנחנו חושבים שהמצב המשפטי לא מניח את הדעת, הכנסת יכולה לתקן אותו. השאלה שנשאלת כאן - נניח שהמצב המשפטי כזה או אחר - באיזו מידה יש למוסד לביטוח הלאומי כלים לבצע ניכוי במקור בדרך שתעשה באיזושהי חקינות מינהלית לבצורה סבירה. חזינו לבן, על פי אומדנים שאם ילכו בדרך כזאת ויבטח מס במקור יגרמו לכך שאלה אשר אינם מקבלים הטבה סוציאלית ינכו מעל הסכום שמגיע למס-הכנסה. אני לא חושב שיש כלים להתמודד עם הדבר הזה. כרגע השאלה לא התעוררה, אבל אני לא יכול לערוך לאף אחד שביום מן הימים לא יבואו ידידנו במשרד האוצר ויבקשו את זה.

הבטחנו למועצה הציבורית שאם

יגיעו דברים עד כדי כך שיצטרכו לפעול בכוון כזה לגבי קיצבאות לקשישים לא נעשה את זה לפני שיובא הדבר למועצה הציבורית.

לפני שיובא לוועדה העבודה,ה. זיידל:

היו"ר ש. ארבל:

שוב שה"כ זיידל העלה את השאלה.

היא באמת בסדר בחללנו לפני כמה

חדשים ואני המעניינת ונחתנה לי אותה חשובה. אני יודעת שקיימת

חביעה של משרד האוצר על ניכוי במקור והמוסד לביטוח לאומי לעת עתה

לא מבצע את זה. אבל החשש הזה עדין קיים.

אנחנו רושמים לפנינו את התשובה

של אנשי המוסד לביטוח לאומי על ההתדיינות הקיימת בין היועץ המשפטי של המוסד לביטוח לאומי לבין היועץ המשפטי של משרד האוצר על פרשנות שקיימת בינינו נסוח משפטי של אותו סעיף, וכמו כן על אותה מגמה שהיא עדיין קיימת במוסד לביטוח לאומי שאין מנכים במקור מס-הכנסה מן הקיצבאות. ועדת העבודה מבקשת, שאם הנושא הזה יתעורר מחדש על-ידי משרד האוצר, והמוסד לביטוח לאומי יתבע לעשות ניכויים במקור, לא לעשות שום דבר מבלי שהנושא יובא לידיעתה. אם יהיה צורך להעביר לשר העבודה,

היו"ר ש. ארבלי:

נעביר את זה בצורת מכתב.

ל. דיציאן:

העניין לא רק יובא לידיעה, אלא יובא לדיון בוועדת העבודה ואני מבקש להעביר לידיעתו של שר העבודה את בקשתה של הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו עוברים לענין התקנות,

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968
תקנות בדבר דמי קבורה

מר לויזן:

(קורא סעיף 1) -

בעקבות שיחה שקיימה עם נאוגי הקיבוצים והמושבים השיתופיים אנחנו מציעים להוסיף אחרי המלים: "רשות מקומית" את המלים: "ועד מקומי בישוב שיתופי כמשמעותו בסעיף 91 לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) תשי"ח-1958.

ח. שמעוני:

אני לא מביין, שירותים כפי שמוגדר בשירותים אלה. צריך לדעת מה זה?

ד"ר ח. חפץ:

מועצה או רשות מקומית הרוצה להשיל אגרות שירותים היא צריכה לקבל אישור של שר הדתות. המועצה או הרשות המקומית תשיל אגרות בהתאם לתקנות ששר הדתות החקין ועל-פי זה מאשרים את האגרות.

ח. שמעוני:

בקשר לאגרות של קבר בחיים ובחלקות מיוחדות, שר הדתות רשאי לקבוע את התקנות למיניהן. מה המעורבות שלנו בכל הנושא הזה? איפה ועדת העבודה יכולה לשמור שלא תיעשה חידושים קבורה?

ד"ר ח. חפץ:

זה כתוב אחר כך.

ח. שמעוני:

כל הסמכות ניתנת לשר הדתות כאן.

ד"ר ח. חפץ:

זאת רק הגדרה. החלק האופרטיבי נמצא בסעיפים 2 ו-3.

ח. שמעוני:

אם מוסיפים כמשמעותו בתקנות שירותים הדת היהודיים תשכ"ז-1966, אלה הן תקנות שלא יבואו עוד לאישור והן תקנות שמקנות לשר הדתות סמכות לקבוע את האגרות לפי ראות עיניו.

היו"ר ש. ארבלי:

אני לא משתתף אבל אומר כך: אפשר להצטרף את ההגדרה הקינח ולכתוב אותה פה, או אפשר להסתמך על ההגדרה הקיימת. אנחנו פה לא קובעים את הסמכות.

ח. שמעוני:

לפי ההגדרה הסמכות היא בידי שר הדתות לגבות אגרות שירותים והוא יכול בכל עת לשנות אותה בלי שנועדת העבודה תראה אותה.

י. ויינברג:

בחקנות הללו מוגדר באילו מקרים אפשר לגבות אגרת שירותים ובאילו מקרים אי-אפשר לגבות. במקרים שאפשר לגבות, שר הדתות מועל לפי התקנות שלנו.

היו"ר ש. ארבל:

אנחנו לא הפקענו את הסמכות של שר הדתות בענין חוק שירותי הדת היהודית ובענין התקנות לרבות אגרת שירותים. הוא יכול להתקין תקנות כאות נפשו. הוא לא יכול לקבוע שום דבר מחוץ למה שקבענו בחוק ובתקנות.

ח. שמעוני:

אני עדיין בשלי ואני אומר, כשדובר בחוק בנושא של גביית אגרת שירותים בחלקות מיוחדות וקבר בחיים קבענו שגם אז יהיו קריטריונים שיובאו בפנינו.

היו"ר ש. ארבל:

הם בחקנות. אולי נגיע לסעיפים ואז נדון בהם. עוד לא הגענו לתוכן. כאשר נגיע אליו נתווכח מה כלול בו ומה לא כלול.

מר לוי:

(קורא סעיף 2).

ל. דיציאן:

הסעיף הזה ענייני ואני לא מבין אותו.

מר לוי:

פה למעשה ישנה חזרה על מה שנאמר בחוק החוק בסעיף 29א. דמי קבורה הנקובים בתקנות ישולמו ע"י המוסד לחברה המטפלת בקבורה המת והתנאי המנקבם שהחיה הזכאית הלכה היא שהאשה החובעת ואינה מקבלת בקשר לקבורה הקשר לקבורה.

ח. שמעוני:

זה בניגוד לחוק.

ל. דיציאן:

מה המובן הזה, ואם היא כן חובעת?

מר לוי:

היא לא זכאית לדמי קבורה.

ל. דיציאן:

זה לא נאמר בחוק.

מר לוי:

אפשר למחוק את המלים: "שאינה חובעת ואינה מקבלת". אנחנו רצינו לחזור על תנאי הרשיון, ובמיוחד להפנות את השומת לב חברי הוועדה שיש תקנות בדבר חברות לענייני קבורה של יהודים ושם נאמר: "רשיון לחברה לענייני קבורה יינתן בתנאים שיפורטו ברשיון: (1) החברה תחתום על הסכם עם המוסד לביטוח לאומי לפי תקנה 3 לתקנות הביטוח הלאומי (דמי קבורה) תשס"ו-1955 והיא לא תדרוש ולא תגבה בקשר לקבורה כל סכום אחר מלבד הסכום שנקבע בהסכם עם המוסד לביטוח לאומי כאמור." זה אותו הנוסח שקיים בתקנות ששר הדתות אחראי לביצוען. אפשר למחוק את המלים "לא תדרוש", אין להן משמעות רבה. יש לזה ערך כדי שלא יטרידו את האוכלוסייה.

ל. דיציאן:

לא מקבל על דעתי מה שכאן נאמר. חובה לא רשאית לקבל השלום גם

לפי התקנות של שר הדתות שאתה הקראת.

שם נאמר: לפי תקנות של המוסד לביטוח לאומי ולכן אנחנו באים

מר לויין:

לחת מה ביטוי לתקנות של הביטוח הלאומי.

הסנקציה היחידה היא שלא תקבל דמי קבורה מן המוסד לביטוח לאומי.

ח. שמעוני:

כאן המעגל סגור הרמטיה מכל הבחינות. יש תאום מלא בין

מר לויין:

משרד הדתות וכל הגורמים.

ורשיון מתחדש מדי שנה?

ח. שמעוני:

כל שנתיים.

ד"ר ח. חפץ:

יכולה להיות חברה שקבלה רשיון עכשו ואז עד שנת 1978 יש לה

ח. שמעוני:

עוד שנה מעבר לזה.

השר יכול לבטל רשיון באמצע תקופה ולפי הרשיון הוא צריך לעמוד

ד"ר ח. חפץ:

בחנאי ההסכם עם המוסד לביטוח לאומי.

הסמכות האדמיניסטרטיבית של מתן רשיון, יש לה סמכות לבטל. החנאי

מר לויין:

המוקדם שצריך להיות הסדר עם המוסד לביטוח לאומי.

אנחנו מבקשים שהדבר לא יהיה נתון רק לשר הדתות. חוקף האסכמים כולם יפוג בשנת 1977. אם יקרה ששר הדתות נתן רשיון לשנתיים, אז יש לו עוד שנה וחצי.

ח. שמעוני:

התקנות שהקראת לנו הן תקנות של הסכם משנת 1955 שהוא לא כולל דמי

ל. דיציאן:

מצבה.

כאן מדובר על רשיון.

מר לויין:

בחנאי שתחתום על הסכם בהתאם לתקנות משנת תש"ו.

ל. דיציאן:

לפי הפרשנות, אם בא סעיף מחליף, הסעיף המחליף הוא הקובע,

מר לויין:

אין תקנות חדשות של שר הדתות?

ל. דיציאן:

אנחנו מחליפים את כל התקנות כאן.

מר לויין:

אני רואה שזה לא בשל. עדין אין תקנות חדשות של שר הדתות לפתח רשיון שהוא יכלול את התנאי שהם יחתמו על הסכם בקשר להקמת מצבה.

ל. דיציאן:

סעיף 18 אומר שהמוסד לביטוח לאומי לא ישלם כספים.

ח. שמעוני:

היו"ר ש. ארבל:

אנחנו כאן מבקשים להוסיף:
לא חגבה כל סכום גם בקשר להקמת מצבה. כלומר, יש חובה להתאים את התקנות שמתקינו ב-1966 למצב החדש. מה צריך לקבל הודעה מוסמכת שהתקנות הללו יותאמו למצב החדש שבא בעקבות התיקון בחוק ובעקבות התקנות שמתקנים היום בקשר לקבורה ובקשר להקמת מצבה.

מר לוי:

אני בדעה שיש הנוסח הקיים עונה, אבל גם הנוסח שמק אפשר לחקן.

ד"ר ה. הפז:

אנחנו נתייחס לזה ונשנה את שאר התקנות.

היו"ר ש. ארבל:

אנחנו רושמים את הודעתו של היועץ המשפטי של משרד הדתות, ששר הדתות יחקין תקנות חדשות מותאמות לתיקון שבחוק ולתקנות שמתקנים עכשו שחילו את ההוצאות בקשר לקבורה ונדמי מצבה. אנחנו מבקשים הצתת של התקנות הללו ומבקשים לעשות את זה עד חודש אוקטובר כדי שלא תיווצר סחירה בין מה שקיים לבין מה שצריך לחקן.

חובעת ואינה מקבלת?"

האם מוחקים את המלים: " אינך

ל. דיציאן:

האם לא יותר טוב לכתוב: "שאינה רשאית לתבוע ואינה רשאית לקבל"?

מר לוי:

ואם היא חובעת ואינה רשאית? - אני רוצה שזה יהיה דה פקטו.

היו"ר ש. ארבל:

"אינה חובעת" - ממי?

מר לוי:

מאף אחד. זה אבסולוטי

היו"ר ש. ארבל:

זה נשאר כך. בסעיף 2 און הערות.

אתם מדברים על ההסכם - אנחנו רוצים

לדעת איזה הסכם?

י. ארד:

שייתתם לעתיד.

היו"ר ש. ארבל:

האם עוד לא כתוב, הוא יהיה קיים. מה החוקף החוקי של אותו הסכם

שמזכירים אותו?

י. ארד:

אסור שיהיה בהסכם שום דבר שיפרוץ את התקנות שמתקנים עכשו.

ח. שמעוני:

אני רוצה לדעת מה גודל השטח המוגדר הזה?

ל. דיציאן:

שאלה זאת אני רוצה להפנות לנציגי משרד הדתות. האם אתם לא חושבים

שגם בקשר לאחוזת קבר וקברות במקומות מיוחדים צריך להיות איזשהו גבול ולא הפקרות?

ל. דיציאן: דבר שני - מדין להיות מכסימום שטח שהוא יוגדר כשטח מיוחד. לא יכול להיות שאתם תעשו, או חברת קדישא בהסכמה שלכם תעשה פלסטר את כל החקנות. זה דבר חשוב ביותר. אני מבין שצריכים להיות מקרים מיוחדים, מי שרוצה דווקא על יד מקום מסוים או בשטח מסויים. אבל זה לא יכול להיות שטח בלתי מוגבל ובסכומים כהתי מוגבלים. כאן צריך פעם אחת ולתמיד להוציא את הדבר מחברות הקדישא כדי שלא תוכלנה לעשות מה שהן רוצות.

י. וינברג: אפשר להביא את משאלתך לשר הדתות שיחשוב עוד פעם. דנים בכך כמעט מדי שנה בשנה כשאחת אגרות הרי מחייבות את רוב רובן של בעלות הקבורה, פרט לאותה בעיה אחת והיא אחוזת קבר בחיים. שר הדתות לא החליטו עדין שגם פה צריכה להיות איזו מין הגבלה.

ל. דיציאן: לא פעם קורה שבני זוג נשואים 30-40 שנה ואחד הולך לעולמו. בן הזוג או בת הזוג רוצה להקבר על ידו. שם מתעוררת בעיה שלמעשה יכולים לדרוש סכומים אסטרונומיים. האם זה לא מגיע לידי אבסורד, שאתם לא תגבילו את זה ולא תהיו המפקחים על הדברים האלה, אלא תשאירו את זה לחברות קדישא?! יש מקומות שבכל זאת יש פיקוח ציבורי מסויים ולא יכולה להיות הפקרות. האם זה לא מחובת שר הדתות לקבוע כאן כללים הגיוניים?! זה לא מוכרח להיות מקום מיוחד טוב. בן-אדם שנפטר ונקבר לפי סדר באיזשהו מקום ובן או בת זוגו רוצה להקבר על-ידו, למה יכולה להיות הפקרות?!

ח. שמעוני: אם מצרפים שלושה אלמנטים בסעיפים: 1,2,3 - בתי עלמין סגורים, שטחים מוגדרים ואחוזת קבר בחיים, למעשה יכולים להפקיע כמעט את כל השטחים בבית-העלמין. רוב רובם של השטחים המיוחדים מחוץ להסכם הזה, ותברות קדישא יוכלו לפעול כאילו ההסכם לא קיים. אנחנו לא יודעים כמה אנשים ירצו לקנות קברים על-יד בן הזוג וזה לא בשטחים מוגדרים. לו היו קריטריונים ולא קריטריונים מפתים לחברות קדישא, הייתי אומר שזה לא נורא כל כך. אם שר הדתות היה אומר שהאגרה לא תהיה יותר מהאגרה של הביטוח הלאומי אני מבין שיצר הפיתול של חברת קדישא לא יהיה כל כך גדול. לו הייתי יודע את התקנות והקריטריונים היתה דעתי נחה עלי. כיוון שאני לא יודע מה הם, למעשה, חלק ניכר מכל השטחים ומכל הנפטרים יהיו מחוץ להסכם הזה ולא עשינו שום דבר.

היו"ר ש. ארבלי: אני מחזקת את הדברים שנאמרו ע"י חה"כ דיציאן ושמעוני. אלה הסעיפים העיקריים בחקנות. אם אנחנו לא יודעים מה הם הקריטריונים שקובעים בית עלמין סגור ומה הם השטחים המוגדרים, למעשה אנחנו עושים פלסטר לכל החוק והחקנות, כי בתוך זה אפשר להכניס כל מיני דברים. קודם חקנו כדי להקל על משפחה ודרך הסעיפים האלה אנחנו באים ובמו ידינו עושים פרצות ופתחים כאלה שלנו אין שליטה עליהם ואין ביקורת ופיקוח.

אנחנו מדברים על הסכם, אבל אנחנו מחוץ לכל החמונה של ההסכם. בחקנות הללו אנחנו נוהנים את הקרדיט הגדול ביותר, תעשו בהסכם מה שתעשו. אני לא אמלץ בפני הוועדה לאשר את החקנות לפני שנדע כמה מדובר. אם אתם רוצים לצרף נספח לחקנות, בבקשה. אבל אנחנו רוצים שהדברים יהיו ברורים. מחר אתם מסוגלים להגיע לידי הסכם שביח קברות מסויים סגור ואז המשפחה תהיה נאלצת לשלם הרבה כספים. אותו דבר לגבי שטחים מוגדרים, ומי שירצה

שבן המשפחה יקבר שם, הוא ישלם כסף רב, וכך גם לגבי מחיר אחוזת קבר בחיים. מצד אחד אנחנו סוגרים את המגלל ומצד שני משאירים הרבה דברים פתוחים ופרוצים והמצב יהיה הרבה יותר גרוע ממה שהיה. לזה אני לא מוכנה ואני לא אמליץ בפני הוועדה לאשר את התקנות מבלי שהדברים יהיו ברורים.

מ. גז:

באחת הישיבות בקשתי לדעת כמה בית קברות צריך לקלוט. נניח שאחוז מסויים ישאר בשביל מקרים כאלה. האם החישוב הזה מתקבל על דעת חברות קדישא, משבר הדתות והמוסד לביטוח לאומי? האם הולכים בכוון זה על מנת שלא כל חלקה תהיה שמורה מראש, או מכורה מראש ואח"כ נחחיל להטל על המתיים שלנו? צריכה להיות חמונה ברורה.

ח. שמעוני:

לגבי בחי עלמין סגורים, לפי דעתי צריכה להיות כשימה מיידית. "שטחים מוגדרים" בסעיף 2, לפי דעתי לא צריכה לחול עלנותם בתקנות שרוציא שום חשלוס נוסף פרט לחשלוס שמקבלים מהמוסד לביטוח לאומי, אלא מה? זה לא יהיה לכל דכפין. זה לא על מנת לעשות מיסחור, אלא יש צורך להגדיר אותם לכל מיני אישים. אם היו אנשים שבשטח מוגדר לא יקבלו חשלוסים נוספים פרט לחשלוס שמקבלים מן המוסד לביטוח לאומי, הייתה נחה עלי דעת. נשאר בעיה של אחוזת קבר בחיים. לו היו אומרים שני דברים! שהחשלוס שנגבה מהמשפחה יקוזז ע"י המוסד לביטוח לאומי באותו סכום שיהיה לבבוא העת תזוכה המשפחה ואולי התוספת שתהיה, תהיה לא יותר מ-50% מהסכום ששולם, אז הייתי אומר שיצר הפיתוי לחברות קדישא היה מצטמצם למינימום וזה היה מבטיח שלא יהיה כפל חשלוס.

ר. רושר:

אני מבין שחברי הכנסת נגעו בחקנה בשתי סוגיות: א. הגבלה של חשלוס שחברה קדישא תוכל לגבות במקרים 1, 2, 3 בחקנה והאם שר הדתות, שיש לו סמכויות להתקין תקנות בענין זה, ירצה לקבוע תקרות או תעריפים כאלה ואחרים במקרים האלה או לא. אני מציע שנציגי משרד הדתות יתייחסו לשאלה הזאת.

שאלה שניה, האם יש לקבוע בחקנות

ולא בהסכם הגבלות על היקף השטח בייחוד בכל מה שקשור בסעיפים 1, 2. זה לכאורה ניתן. בואו נשקול יחד מה ניתן ומה לא ניתן. נחחיל בסעיף 1 וזה בחי עלמין סגורים. האמת, שאנחנו, בהיוונים פנימיים שלנו, שקלנו את הענין בצב, האם ניתן לצרף לתקנות רשימה של בחי עלמין סגורים ולעם הזמן להוסיף לרשימה לפי מה שיקרה בשטח. עמדנו בפני מצב שבו אין לנו כרגע ביד רשימה מוכנה וגמורה שאפשר להביא אותה היום לשולחן. עם שלוש החברות הגדולות שאיתם היה לנו עימות בבג"ץ ושום שחתמנו הסכם זמני, איתם הגענו להבנה מה נחשב בית עלמין סגור נמתך זה אפשר לגזור גזירה שווה ולראות מה הדריך אותנו בענין זה. אין כוונה להשחמש בנוסח של תקנה 3 כענין שיטתית את כל הכוונה שהצהרנו עליה. בענין בחי עלמין סגורים לא מצאנו דרך לקבוע כללים אשר בה נוכל לומר: בית עלמין שעונה לקריטריונים א, ב, ג, הוא בית עלמין סגור. לכן העדפנו ללכת לפי רשימה ספציפית בהתאם לנסיבות מיוחדות בכל מקום בתאום עם משרד הדתות ועם חברת קדישא המקומית. לכן אני רוצה להדגים את הדרך שעבדנו כאן ולהציע לחברי הכנסת שיקבלו לגבי סעיף 1 את ההצעה שנמשיך לעבוד בקווים דומים גם במקומות אחרים שנקבע בהסכמים. אולי כעבור שנתיים כשנצבור יותר נסיון יהיה מקום לשקול אם לעגן בחקנות.

מה הכלל של בית עלמין סגור?

היו"ר ש. ארבל:

לא מצאנו כללים אוניברסליים.

ר. רוטר:

מה הנחה את משרד הדתות לקבוע
זוה בית עלמין סגור?

היו"ר ש. ארבל:

בואו נראה לגבי בתי עלמין שקבענו -
בתל-אביב, בית הקברות הישן

ר. רוטר:

ברח' טרומפלדור - אין חילוקי דעות. בית הקברות הישן ביפו - אין חילוקי דעות. ישנו בית קברות בנחלת יצחק סגור מזמן ואי-פה אי-שם מוצאים מקומות קבורה. בית הקברות בקריית שאול - לפי חכניה מיתאר שהיתה מקובלת עם שבילים וגנים - לא נשארו חלקות רצופות. נשארו כמה חלקות פה ושם וחלקן נקנו ע"י אנשים חיים. כאן מתעוררת הבעיה שלא יקימו קברים בשבילים ובשטח הירוק. זאת בעיה שנמצאת במסגרת סמכויותיו של שר הדתות. אנחנו יוצאים מתוך הנחה ששר הדתות יפעיל את הסמכות שלו על חברות קדישא.

ברחוב יפו בחיפה יש בית קברות עתיק, ובית קברות בחוף הכרמל ושניהם פחות או יותר סגורים. אי-פה ואי-שם ישנם שטחים שעדיין לא תפוסים, חלקם אחוזות קבר בחיים שנרכשו ע"י אנשים. חלק הארי של הקבורה נעשה בבית העלמין החדש שהוא בית עלמין פתוח.

לגבי ירושלים, למשל בתי העלמין בסנהדריה ושייך-באדר נחשבים כסגורים. בנדיקה שערכנו עם חברת קדישא "קהילת-ירושלים" במכתבם לגבי הר המנוחות שבו נשאר מספר קטן של מקומות קבורה שיהיה סגור המספר הולך וקטן והועד הרושאי אקטובר גיבש מספר זהה יצטמצם. נשארו פחות ספורים בגן המנוחות בהנחה שלא יודדים במדרונות.

הכוונה לפתוח את בית העלמין החדש על הר הזיתים עם פוטנציאל של 3,100 מקומות שנחשב כבית עלמין פתוח לכל לפי תור ולפי סדר הבאה לקבורה.

הדוגמאות שלנו באות להמחיש לחברי הכנסת שפה מדברים על מקרים יוצאים מן הכלל, ולמעשה, אם בודקים איך קוברים היגום, אתם תראו שבאמת נקברים מעט ואין סיבה לחשוב שכתוצאה מהסדר הזה יתהפך העניין.

ה. שמעוני: אני יודע שבהר המנוחות אין סוף שטחים נגנבים מדי שנה. פה לא כתוב מה מכל זה הוא שטח מוגדר אם ירצו לרדת במדרונות.

ר. רוטר: לא נחתי חשובה לכל השאלות היות ואין ביכולתנו להביא בפניכם רשימה סגורה. לא חרשנו את כל הארץ. לגבי שלושת הערים הגדולות הבאתי רשימה. אני לא יכול לומר לכם מה המצב בעוד מקומות, לכן אנחנו מתכוונים לעשות עבודה רצינית ביחד עם משרד הדתות ועם מודדים מוסמכים להגדיר מה זה מה, כדי שהדברים ייקבעו בהסכם. לכן החלטנו שהדבר הזה ייקבע בהסכם דו צדדי בינינו לבין משרד הדתות.

מ. גז: מי יקבע את המחיר של מקום סגור?

ר. רוטר: זאת שאלה אחרת. אני מציין שאנשי משרד הדתות ישיבו עליה.

ח. שמעוני:

יש עוד סכנה אחת לגבי בתי עלמין סגורים. בית קברות שיש בו 300 מקומות, תוך שנתיים יתקרב ל-800 מקומות. שוב יכול לבוא איתו כלל, יאמרו נותרו מקומות בודדים בואו נסגור עוד פעם, זה בנוסף לשטחים המוגדרים, בנוסף לבתי העלמין הסגורים היום. כאשר זה מתקרב לקראת סיומו יאמרו, בואו נסגור. הסכנה הזאת של לקיחת שטחים מהסכמה הזו ישנה, היא אין סופית.

ר. רוטר:

ההגדרה של המקומות האלה או סגירת בתי העלמין כפופה להסכמה של המוסד

לביטוח לאומי.

לגבי סעיף 1 אני יכול לחזיק לחברי הכנסת לחדשים הקרובים, עד שנוכל ללמוד את המצב בארץ כולה ולגבש את העניין, לחת בננו אמרן ולהשאיר בידינו את הנושא לאור מה שהגענו בשלוש הערים הגדולות.

לגבי סעיף 2 - לסמן שטחים מוגדרים בבתי עלמין פתוחים, כפי שהסברנו זה החלק הקטן של בית העלמין. מנהגי הקבורה שהשתרשו היו כאלה שנוצרו חלקות מיוחדות לבעלי קבוצות שונות. בחלק מן המקרים, חלקות שהן קרובות ונוחות לגישג. במקרים מסויימים אלה קבוצות דתיות שרוצות להקבר בחלקות מיוחדות, בחלקות צדיקים. אלה מנהגים שהשתרשו מאד ולא חשבנו שאנחנו יכולים בהסדר שלנו לומר, שמהיום והלאה סדורים כאלה לא יכולים להתקיים. אנחנו יודעים שבכמה מקומות לבני העדה הכורדית יש חברה קדישא משלהם וחלקות קבר שהם מעוניינים בהן.

ח. שמעוני:

אם יש מנהגי קבורה של עדה מסויימת, נאמר של העדה הפולנית, ויש חלקה של קבורה פולנית, יצא שהפולנים יצטרכו לשלם.

ר. רוטר:

חלילה.

ח. שמעוני:

אם תעשה את זה כשש מוגדר כדי להבטיח שהם יקברו שם בסמוך לכל

הפולנים, הם יצטרכו לשלם.

ד"ר ח. חפץ:

זה יחנך אותם שלא ירצו.

ל. דיציאן:

אם אדם דתי מאד רוצה להקבר בבית קברות מיוחד של שומרי דת

ושבת, האם לא חיתן לו את האפשרות להקבר בחלקה זאת? למי איכפת שהוא ייקבר שם!?

ח. שמעוני:

לפי ההסבר שלכם יצטרכו לקמן אין סוף שטחים מוגדרים.

היו"ר ש. ארבל:

ניקח לדוגמא את בית הקברות בהר הזיתים עם 3,100 מקומות. באים ואומרים שיגדירו כמה חלקות כשטחים מוגדרים, ותהיה לחבת קדישא זכות לגבות כסף ממי שירצה להקבר שם. נשאלת השאלה, מדוע צריך לגבות כספים מאותם אנשים?

ר. רוטר:
 הסכרנו את זה ואנחנו חוזרים על כך.
 המדינה והמוסד לביטוח לאומי, בדמי
 הקבורה המוצעים כאן, לא מיישבו את כל ההוצאות שיש לחברות קדישא בקשר
 לפיתוח בית קברות וכישה קרקעות. היות והמדינה לא הייתה מוכנה להציע
 קרקעות בחינם לפי הצורך ודמי הקבורה שמציעים כאן הם מכסים את דמי
 הקבורה בלבד, הגענו למסקנה שבמקרה ויש לממש את דרישות חריגון
 מעבר לסטנדרטים מקובלים לגבי חלקה בגובה הייחוס של החברים
 באותה חלקה, גם בגלל עדה, במקרים האלה שהמשפחה עומדת על כך ורוצה
 דווקא סדורים מיוחדים, נאפשר לחברות קדישא לגבות תשלום. זה בא כדי
 לאפשר לחברות קדישא מקורות הכנסה נוסף לדמי הקבורה.

השאלה הפרקטית היא, איזה אחוז
 מהשטח הכללי הפנוי לקבורה יהיה מיועד לכך. אנחנו במוסד שקלנו לעצמנו
 את העניין על סמך נסיון של מו"מ שקיימנו עם שלוש חברות קדישא הגדולות
 ושאלנו, האם נכון מן הדין להכניס הגבלה בסעיף 2 האומרת, בתנאי שלא
 יעלה על כך וכך אחוזים, האם זה ישרת את העניין? כרגע חשבנו שזה
 עלול לכבול את ידינו כמו"מ עם חברות קדישא. אם נכניס אחוז גבוה, תבואנה
 חברות קדישא שאחזן נבוא בדברים ביחוד בערים הקטנות וחרצינה והתיישר
 כלפי מעלה, בעוד שלנו יש הרגשה שבערי השדה אנחנו נוכל להגיע להסדרים
 שאולי לא תהיינה חלקות מיוחדות ואם תהיינה, הן תהיינה מוגבלות
 בשיעורן.

ש. כהן:
 בהר הזיתים יש לחברת קדישא קהילת
 ירושלים 3,100 מקומות קבורה
 פנויים. מתוך זה 400 מקומות יהיו תמורת תשלום. זה בערך 12%.
 בחולון, זה יהיה בין 15% ל-20%.

ל. דיציאן: זה אבסורד.

ש. כהן:
 בחלק החדש שיש בו כ-67 אלף מקומות
 קבורה, זה שטח פנוי. בחלק החרוב
 שדברו עליו, זה שטח שכולל 24 אלף מקומות קבורה מתוך למעלה מ-100 אלף
 מקומות בבית העלמין.

היו"ר ש. ארבל: יש חלקות מוגדרות?

ש. כהן:
 ישנן חלקות מוגדרות שכיום קוברים
 שם. ושם לחברות קדישא יש התחייבות.
 מתוך השטח הזה, חלק לא קטן כבר תפוס, או שקברו שם או שיש התחייבות.
 קשה לקחת בית עלמין כזה שיש התחייבויות לחברות קדישא למשפחות ששלמו
 במיטב כספן.

ל. דיציאן: אחת מדבר על דבר אחר.

ש. כהן:
 אני מדבר על אותן חלקות שמשפחה
 שלמה במיטב כספה את האגרות הגבוהות
 כדי להקבר באותה חלקה חריגה מתוך מגמה מסויימת. יש התחייבויות
 מוסריות לחברות קדישא לגבי משפחה כזאת, ואי-אפשר לזלזל בדבר הזה.

ל. דיציאן: זה סתם סיפורים, אין דבר כזה.

אם יבוא אדם אחר וישלם עוד

אלף לירות, אז יתנו לו את השטח הזה.

ש. כהן:

באותן חלקות שהיום קוברים, הן חלקות שעד עכשו קברו שם בתשלום ואלה חלקות שנחשבות למיוחסות, ומשפחות מסויימת מוכנות לשלם הון תועפות כדי לקבור דווקא בשטח כזה, באות הברות קדישא ואחרות: אם משפחה פורטת לשלם הרבה כסף כדי לקבור בשטח ספציפי, זה לא יתכן שבאמר לעזרה משפחה: היום השטח הזה פנוי. יש, במידה מסויימת, התחייבות מוסרית כלפי משפחה.

ל. דיציאן:

אם גבו מהאנשים בלי הצדקה סכומים אבסורדיים, הם רוצים גם בעתיד לגבות סכומים אבסורדיים.

ה. שמעוני:

אילו היינו מצרפים סעיף 2 עם סעיף 3 והיינו אומרים שהשטחים המוגדרים יהיו פיועדיים אך ורק למכירת קבר בתיים, או שנמכרה בעבר או שתימכר בעתיד ותהי' לא, היינו מצמצמים את הבעיה והיינו מבטיחים שלא יהיו שני אלמנטים.

ה. דוטר:

אתה מסיל איסור כבד על עמך.

י. ויינברג:

מתוך ההערות של חברי הכנסת על הברות קדישא, איך הן פועלות, גובות חסלום וכו', משתמע מגמה שהייתם רוצים להציע לממשלת ישראל להלאים את השירות הזה, ואז יכול להיות שבדיון בוועדת הכספים בקשר להוצאת הענקיות לגבי הוצאות קבורה, שהיא אגב ההוצאה הקטנה, לעצמת שטחים ופיתוח שטחים, אם הממשלה הייתה מוכנה לכך, יתכן והיינו יכולים להלאים את הברות קדישא, או לתת את השירות הזה לגמרי בחינם לאזרח על-פי התקציב הגדול של ממשלת ישראל. אבל, לא אתם ובוודאי לא אנחנו הצענו את ההלאמה וכשהסברנו את הדברים בישיבות קודמות כל אחד הבין שחברת קדישא נשארת חברת קדישא שתייכת לכסות את עצמה ולכן ההגדרה פה היא חסלום דמי קבורה. אני פניה שחברי ב"ביטוח הלאומי" הביאו את התזכיר הגדול שנעשה ע"י מרמחים אומייקסיביים שעל-פיו יכולנו לקבוע את המחירים, מה הן הוצאות הקבורה ומה הן ההוצאות הענקיות של פיתוח קרקע. כולנו חתמנו על כך, מה שהמוסד לביטוח לאומי יחייב הוא בגדר הוצאות אלה ואלה כשישאר הוצאות ענקיות אחרות שחברת קדישא תצטרך לכסות. לפי זה הגענו למין פרופורציה של 80%-20, כדי שאותו אזרח שירצה דווקא להקבר במקום מסויים יצטרך לשלם, אבל אותו אזרח שאינו רוצה לשלם יוכל להקבר בכבוד. אם הכוונה פה שחברות קדישא ימשיכו לפעול ולתת לאזרח את האפשרות להקבר בחינם, אין ברירה אחרת אלא ללכת בדרך זאת וכל אזרחים אם חברות קדישא צריכות לקבל חסלום או לא הוא לא רלבנטי היום.

לגבי השאלות שהיו ספציפיות למשרד הדתות, אני רוצה לחזור ולומר, כשיש היתר לחברת קדישא לקחת אגרות, האגרות הן על פי תקנות וחוק וחברת קדישא אינה יכולה לכסות מהם.

ל. דיציאן:

מהו המכסימום?

י. ויינברג:

כל אחד לפי האגרות שלו. אין דמיון בין האחד לשני.

י. ז. אמיר:

זה ג'ונגל.

י. ויינברג:

זה לא ג'ונגל, יש תקנות. באותן תקנות של שר הדתות נשארה בעיה אחת והיא אחוזת קבר בחיים. שם שר הדתות לא התקין, לא קבע, לא הגביל. את הדבר הזה אביא לחשומת-לב שר הדתות ונחשוב איך אפשר להכניס לדבר הזה סדר ונורמה. אבל אני לא יכול לשבת כל הזמן ולשמוע כאילו קיים הפקר. אני חושב שהתקדמנו מאד עוד לפני ההסכם עם המוסד לביטוח לאומי בענין זה.

י. ויינברג:

חברות קדישא עושות מלאכתן ולא ברמיה אלא להיפך, במצווה גדולה. אתם שוכחים את הפיתוח. ניסינו בכל כוחנו להבנים לתקנות הללו התחייבות ממשלתית, שהממשלה תיחן לתבנות קרן בחינם, או בפתיר סמלי, או עזרה כספית באיזושהי צורה. כך היינו יכולים לפתור ביתר קלות את הבעיות והיינו יכולים להגביל אותן היום. מכיוון ששרי הדתות, העבודה והאוצר לא היו מוכנים לכך, נבצר מאתנו הדבר הזה היום.

שמעתם היום מה עשינו עם שלוש

הערים הגדולות באשר להגבלת ופתיחת שטחים, חברי יסבירו את יתר ההגבלות שניסינו לעשות כדי שלא יהיו פיתוחים לאזרח לרצות לחקור במקום שצריך לשלם כסף.

היו"ר ש. ארבלי:

אתם לא צריכים לקבל את העקרה של חברי הכנסת ברוח קשה. הם מותחים בקורת מתוך הנסיון הרב שישנו בענין הזה. תקבלו את הבקורת ברוח טובה. אנחנו מציינים בהערכה את ההתקדמות שחלה, אבל עדיין רחוקים מכך שהדבר ישיע. אח רצונם של האזרחים. אנם הוצק חוק והחוק נתקבל בשמחה גדולה כיוון שהוא בא לשחרר את המשפחה מהנוצאות הענקיות שהיו, אנחנו עדיין לא גומרים בזה את המלאכה. אמנם חלק משוחרר ע"י הסכם זה, אבל תהיה הכבדה על חלק אחר, כי רוצים לגבות מאותו חלק את הנוצאות שיש לחברות קדישא בעד פיתוח קרקע וכו'.

אני מבינה שיש צורך לחפש הגדרות נוספות על מנת לאפשר לחברות קדישא לעמוד בהתחייבויות. אבל עם מקום, לעי, להגביל באחוז מסויים את השטח המוגדר. בסעיף 2 צריך לומר מהו האחוז מאותו שטח כללי אשר צריך להיות מיועד לאותם שטחים מוגדרים לצרכים הללו ולחברות קדישא יהיה מותר לגבות תשלום עבור זה. על האחוז אפשר להתווכח. יש הצעה של 10% ושל 15%. את זה נקבע פה.

ר. רוטר:

האחוז מוכרח להיות כזה שלא יטרד את ההסדרים שהגענו אליהם עם חברות קדישא. אנחנו מודיעים שנשתדל לצמצם את זה ככל האפשר.

היו"ר ש. ארבלי:

מהו האומדן היום לפי דין וחברים שהיה לכם?

20%

ר. רוטר:

היו"ר ש. ארבלי:

זה יותר מדי. אם התחייבתם על הדבר הזה, נכבד את ההתחייבות, אבל בחנאי שלא יעלה על 15% מהשטח הכללי.

י. ויינברג:

אם הדברים על שטחים חדשים יכול להיות שנגיע להסכם עם חברות קדישא ונוכל להצליח להגביל באחוזים.

ש. כהן:

בשפת החדש הכל פתוח.

י. ויינברג:

הוזה אומר זה צילום של המצב היום, אז מה הסכנה!?

י. ז. אמיר:

הגיע הזמן, ואולי זה לזכותו של שר הדתות שסוף סוף יש הסכם. הנסיון המועט שהיה לי בעניין צב. גרם לי לעגבת נפש ואפילו כשלא הייתי חבר כנסת והייתי צריך לטפל במקרה, בקשתי מחברי כנסת שיעלו את הנושא הזה. החבטאתי ואמרתי שזה ג'ונגל. יכול להיות שזה ביטוי חריף מדי, אבל זה נושא חמור. לדעתי, שר הדתות יכול לרשום לעצמו זכות הסטורית אם יעשה סדר בנושא הזה.

התרשמתי מאד מדבריו של סמנכ"ל שר הדתות ולו הייתי יכול הייתי מציע לקבלבשתי ידיים את ההצעה שלו. אבל, כפי שכלם שווים כאשר הם נולדים, הם צריכים להיות שווים גם בקבורה. דווקא במקומות קטנים כמו בקיבוצים ובמושבים יש יותר סדר. שם אין חברות קדישא, שם יש מתנדבים והם מאמינים שזאת מצווה לעזור בקבורת המת.

לו הייתי יכול להציע להלאים את הנושא הזה בצורה טוטלית, זה היה יותר טוב לעם ישראל ואולי אותם עובדים בחברת קדישא היו עובדים של שר הדתות.

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית. אם אנחנו רוצים שטחים למיורחסים, אני חושב שצריך לצמצם את זה עד למינימום ולומר שאנחנו מקציבים מהשטחים הקיימים והעתידיים לא יותר מאשר 5%. לכן, צריך להחזיר את הצעת החוק לשר הדתות ולקיים דיון מחדש.

היו"ר ש. ארבל:

מה שר הדתות נכנס לענין זה, זה המוסד לביטוח לאומי.

י. ז. אמיר:

להחזיר לממשלה. אני רוצה להעיר הערה ועל כך אעמוד בחוקף. גם פה יש ריח של מסחר. מה הולכים לעשות פה? איפה שיש יותר מדי מחים, שם ישלמו יותר כי שם המבחר יותר גדול. איפה שיש פחות מחים, ישלמו פחות כסף. כמה שיש יותר קלינטים אתה צריך להיות יותר זול ופה זה בדיוק להיפך. לא יחבן שדווקא בקיבוצים, במושבים ובאיזורי פיתוח ששם לא עולים על 200 מתים לשנה, שם יקבלו פחות.

י. ויינברג:

אני רוצה להתייחס להערתך השנייה. כל בתי העלמין בהתיישבות, פיתוחים, אחזקתם וכו', הם מקבלים לפחות 70% עזרה ממשלתית, דבר שאינו קיים בחברות קדישא שפועלות בערים הגדולות. לכן, ההוצאות של ההתיישבות הן אפסיות. אני מטפל בדשא זה ומשרד הדתות משקיע מליוני לירות כל שנה לפיתוח בתי עלמין בהתיישבות.

היו"ר ש. ארבל:

אני מציעה, לגבי בתי עלמין חדשים לא יותר מ-10% ולגבי בתי עלמין קיימים לא יותר מ-15% בהחשב במצב הקיים שיש התחייבויות מסוימות.

ק. דיציאן:

בתלון יש שטח חדש של 67 אלף מקומות וזה לא בית קברות חדש. אני לא רוצה שהאחוז יהיה מכלל השטח.

ר. רוטר:

מכלל השטח הפנוי.

ל. דיציאן:

מהו השטח הפנוי?

ש. כהן:

67 אלף מקומות, זה שטח שיהיה לקבורה ללא חשלוט. בשטח החריג שאפשר לקחת חשלוט ישנם 24 אלף מקומות קבורה ברוטו, מתוך זה, אני מעריך ש-25% עד 30% כבר נקברו שם.

היו"ר ש. ארבלי:

יש שטח חדש ושטח ישן - כמה מקומות פנויים יש בסך הכל?

ש. כהן:

אני לא יכול לומר לך.

נ. שמאי:

בחולון עדין לא נערכה מדידה מיוחדת, עדין אין מפה מדוייקת. יש אומדנים לשטחים הפנויים, האמדנים אינם ברורים.

מר לוי:

היות ואנחנו צריכים להתקין תקנות והוועדה, בצדק, מעוניינת להיות שותפה לכל הארועים המתרחשים בחוף זה, אני מציע שאנחנו נעמוד בקשר ונדווח לוועדה כדי שהיא תהיה בתוך הממונה. ההצעה מושחתת על הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברת הביטוח. הוועדה יכולה לסמוך על המוסד שהוא יהיה נאמן לרוח הדינים שנאמרו כאן. אני מבקש שתתנו קצת אמוך בנו היות וגם המוסד לביטוח לאומי מוכן להצטרף אלינו. מתוך שנפגשת בלגה עם הוועדה, אנחנו נדווח לכם את כל המידע הדרוש בחוק ונשמע כל עצה טובה.

נ. שמאי:

סדר הגודל של קברים חמורה חשלוט יהיה 20% בהנחה שאין רשימות סופיות. אי-אפשר להתעלם מכך שההסכם שנחתם עם חברות קדישא מדבר על 20%.

ח. שמעוני:

החשבון לא מדוייק.

נ. שמאי:

הוא מותנה בתקדימים והסדרים. אם יתחילו לקבור לפי סדר וייקבע שיקברו בכל השטחים שקיימים בבית הקברות, זה לא יהיה כך.

היו"ר ש. ארבלי:

דשנו מספיק בענין הזה. אני חוזרת על ההצעה - לגבי בתי עלמין חדשים, לא יותר מ-10% יהיו שטחים מוגדרים. לגבי בתי עלמין קיימים, לא יותר מ-15%.

י. ויינברג:

אני רוצה להתייחס להצעתה של היו"ר. אני חושש שאם בתקנות יוזכרו מיגבלות כאלה כמו אחוזים, אנחנו נעמוד בפני פיצוץ כל הענין, אלא אם חברי הוועדה המכובדים מוכנים לסמוך על שני מוסדות ממשלתיים: משרד הדתות מצד אחד, למרות שאנחנו חשודים על צד מסויים של חברות קדישא והמוסד לביטוח לאומי מצד שני, אולי הם חשודים שלא רוצים לתת יותר מדי כסף. אני חושב שחברי הוועדה הזכורים בהחלט לסמוך עלינו, וחבל שלא ראיתם את ההסכמים שכבר נעשו. אני חושב שזה פשוט מתוך כך שאין לכם מספיק ידע בכל המיגבלות, שלדעתי הן קשות והכרחנו את חברות קדישא לקבל אותן על מנת לקבל את ההסכם הזה.

ל. דיציאן:

אני מציע לסדר - קודם כל נצביע אם אנחנו מבניסים הגבלה של שטח או לא. בלי הגבלה בשטח, אני לא אצביע בעד התקנות.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו החלטנו על הגבלה. אני מוכנה להעמיד להצבעה את ההצעה אם אתה צומד על כך. אבל זה מובן מאליו. כל חברי הכנסת היו בעד זה שנגביל בהקנות את השטח המוגדר וזה נתקבל פה אחד. ההצעה אומרת: לגבי בתי קברות חדשים לא יותר מ-10%, ולגבי בתי קברות קיימים, מאחר ויש התחייבויות כאלה ואחרות שכבר נצטוו עליהן, אחרות קדישא עם משפחות, לא יותר מ-15%.

ל. דיציאן:

בקשר לבתי קברות ישנים, אם יצווח ששח נוסף, שם האחוזה לא יעלה על 10%.

היו"ר ש. ארבלי:

זאת הכוונה שלי.

מר לויין:

נתתם בדעתכם שאם יקבעו את התקרה הזאת, פירוש הדבר שזה יהפך לסטנדרט הקיים?

היו"ר ש. ארבלי:

אתם יכולים להשיג פחות מזה?! תנו להם את ה-10%, אל תהיו נדיבים.

י. ויינברג:

הצרה שהברות קדישא הן לא חברה אחת ובזה שאחה נותן לבאר-שבע יותר ולת"א

פחות, לא עשית טוב.

היו"ר ש. ארבלי:

הכללים הללו יחייבו את כל חברות קדישא ומי שלא ימלא אחרי התנאים הללו לא ינחן לו רשיון. לא יתכן שזה יחול על חלק אחד ועל חלק אחר לא.

ל. דיציאן:

כמו כן הוועדה תמליץ בפני שר החקות לקבוע קריטריונים גם בנוגע לאחוזה קבר בחיים ובענין בתי קברות סגורים.

היו"ר ש. ארבלי:

בענין אחוזת קבר בחיים, שמענו מסמנכ"ל משרד הדתות שהדבר תלוי במו"מ בין חברות קדישא לבין אלה שרוצים לקנות. על כן אנחנו מבקשים ששר הדתות יתן דעתו בענין זה ויתקין הסדרים מתקבלים על הדעת כחז' שלא להשאיר ענין זה פרוץ ופתוח.

מר לויין:

(קורא סעיף 3(ב)) - כאשר נפטר אדם בחו"ל והוא מעונין להקבר בהר הזיתים, פה אין התחייבות כלפיו, אלא לשם זהירות יתר כתבנו: "תהיה החברה רשאית לגבות אגרת שירותים או כל השלום אחר".

(קורא סעיף 4(א)(1)).

היו"ר ש. ארבלי:

אתם תקבעו מה הן ההוצאות המיוחדות?

מר לויין:

זה ענין שתלוי בכל מקום ומקום.

(קורא סעיף 4(2)).

היו"ר ש. ארבלי:

כאשר דברנו על החוק אמרתם שסטיה אחת לא כרוכה בחלום, אבל אם יש יותר

מסטיה אחת, היא כרוכה בחלום.

ד. רוטר:

הסידורים של הובלה ראשונה ושניה מובטחים. אלא מה הכוונה? למשל בירושלים נבנה בית שהיה בסנהדריה שמשרת את "קהילת ירושלים" היוק, הובלת המת מביתו או מבית-החולים לבית הטהרה וההובלה מבית הטהרה לבית העלמין, הובלות אלו נעשות ללא תשלום. אבל אם משפחה מבקשת בדרך מבית הלוויות לעבור בדרך מיוחדת שיש בה סטייה משמעותית ותעבור למשל בוועד הפועל או בבית-כנסת או במקום אחר וכל זה מאריך את הזמן שבו עסוקים עובדי חברות קדישא ומעלים את ההוצאות המיוחדות החרוגות, במקרים האלה יהיה מותר לגבות תשלום גבוה. הגבול יהיה מוגבל לחסכם. לא מדובר בהובלה הראשונה, מקום שמונת הנפטר, או בבית או בבית-החולים לבית הטהרה ומבית הטהרה לבית העלמין. אם ישנן סטיות נוספות, לפי דרישה מפורשת של המשפחה ומתוך נכונות לשלם, כאן נאפשר את המעשה הזה. אני לא חושב שבזה סטינו. אני חושב שבזה נסחנו ודייקנו לפי מה שאמרנו קודם.

היו"ר ש. ארבל:

אז אמרנו שסטייה אחת מותרת, עכשיו אתם אומרים דבר אחר. אני לא מקבל את זה. לא סטייה אמחנו, הובלה שניה אמרנו.

ד. רוטר:

(קורא סעיף 4(3)) - פה יש להוסיף לאחר המלים "כשהחברה סיפקה" את המלים:

מר לוי:

"בהחלט לדרישה".

מה המקובל?

היו"ר ש. ארבל:

מקובל פשחן.

ד. גולן:

(קורא סעיף 4(ב), סעיף 5(א) ו-2(ב), סעיף 6(א)).

מר לוי:

אולי כדאי להתייחס ללוח.

ש. כהן:

בעקבות סקר מדעי שעשינו לגבי חברה סקדישא הגענו למסקנה שישנם

בבדלים בין חברות קדישא שונות. המסקנה היא שהסקלה הזאת עליונה הרבה יותר מן החרוץ קטנות לזכרון גדולות.

ח. שמעוני:

אני חושב, כמו שאמר ח"כ אמיר, שהכלל הכללי עומד בסחירה. אבל לא על זה

אני מדבר, לפי דעתי, הדבר יטרף את ההסכם של החברות הקטנות, מפני שאם חברת קדישא קטנה גובה פי שניים ממה שנתנו, היא לא הצטרף לחסכם הזה.

מר לוי:

היא לא תקבל רשיון.

ח. שמעוני:

גם בערים הגדולות יש חברות קטנות וגדולות וכל ההוצאות הגדולות בחברות

הקטנות חלות עליהן ואולי יותר. כאשר חברה קטנה מעסיקה אדם שאין לו תעסוקה מלאה, היא משלמת לו שההוצאות בחברה קטנה, אם רוצים שיהיה להחברה גדולה. אם נלך לפי הגדולה לא הצטרפנה להסכם הזה.

י. ז'. אמיר:

אני מעריך כל נושא שקשור למדע ובעיקר למדע מופשט. היה סקר מדעי ואף נקבעו מחירונים. אבל אני מתקומם נגד זה שיש הבדלים כה גדולים במחירים כשמדובר במספר מועט של מתים הבאים לקבורה לבין מספר יותר גדול. אני מציע שאנחנו נקבע לנו שבכל הישובים העירוניים יהיה תעריף אחד; בכל המועצות המקומיות והאזוריות תעריף אחר ובהתיישבות הקיבוצית והמושבת תעריף אחר. בצורה כזאת יש שלושה מחירים שהם לפי קריטריונים של מעמד שווה.

אי לכך אני מקבל את ההצעה שיש לתת תוספת מיוחדת בכל הארץ כשיש בעיה של חציבה. אני לא מבין מדוע יש פה קבוצה 1 וקבוצה 2. אם יש חציבה צריכה להיות תוספת.

ר. רוטר: זה נתון בסעיף 7.היו"ר ש. ארבל:

גם לי זה לא נראה. אנחנו רוצים שהתקנות יחולו על כולם. אם אותה חברה קדישא קטנה משרחת קבוצת אוכלוסיה מסויימת, מדוע צריך לעשות אפליה בינה לבין חברה קדישא גדולה כאשר הן באותה עיר ובאותו בית עלמין?!

אני חושבת שההצעה של חה"כ אמיר טובה מאד והיא נראית לי בהחלט.

ש. יוליס:

שעות ההלוויה הן לא כמו במקום אחר שאפשר לומר מ-8 עד 1 אין שעות קבלה. זה חלוי במשפחה וזה מצטמצם לשעות מסויימות מ-11 עד 4. לכך חברה קדישא שיש לה יותר לוויות, היא זקוקה לצוותות עבודה יותר גדולים וההוצאה יותר גדולה במקרים כאלה.

ש. כהן: החברות הגדולות מעסיקות גם צוותות קבועים.ח. שמעוני:

בשביל זה יש אחוזות קבר בחיים, בשביל זה יש שטחים מוגדרים.

ש. כהן:

כל הדבר נעשה על סמך בדיקה של 25 חברות קדישא. אני לא מדבר על חברה זאת או אחרת. יתכן שחברה מסויימת אשר נותנת שירותים יוצאת מן הכלל, ההוצאות שלה גבוהות. אני פה מדבר על מגמה כללית שהיא זאת מה שדברנו כאן ויש לכך הצדקה מכמה סיבות: קודם כל לחברה גדולה יש הוצאות מינהל גדולות יותר. ההבדל העיקרי הוא בשכר והוצאות עבודה. חברה גדולה מחזיקה צוות קבוע של עובדים. כשמדובר על צוות קבוע, זה הוצאות מוצאות, זה תשלום תודשי. כל הדבר הזה מייקר את הוצאות הקבורה פר-נפטר. חברות קטנות לא מחזיקות צוות קבוע.

המגמה כפי שנתקבלה נובעת מהדברים שהזכרתי כאן. יש בהחלט הצדקה להפרדה הזאת.

י. ויינברג:

אני רוצה לשאול אתכם - איזה שיחות במדינת ישראל מחולק על-פי החלוקה

של משרד הפנים?

ח. שמעוני: התשלום לעיריות.

היו"ר ש. ארבל:

כמעט כל השירותים מחולקים על-פי איזורים.

י. ז. אמיר:

יש אפילו עדיפות לאיזורי הפיחוק. זאת הפעם הראשונה שנותנים לאיזורים

האלה פחות.

י. ויינברג:

אנחנו מדברים על שירות לאזרח. אני הושב שאם הממשלה גובה שכר לימוד

באוניברסיטאות, זה לא חשוב אם האוניברסיטה נמצאת בבאר-שבע, או בחל-אביב, או ברמת-גן. אנחנו מדברים על שירות לאזרח, לא שירות לרשות מוניציפלית. האזרח בתל-אביב הוא אותו אורח שנמצא ב"תפרח". אנחנו מדברים על הנצאות שהן בדוקות לפני המספר הנפטרים שאברות קדישא הגדולות מטפלות בהם. אין שום קריטריונים אחרים אלא על-פי עבודתן עם הנפטרים ומספר הנפטרים.

יש רק דבר קטן אחד בדבריהם,

בקשר לירושלים אשר שם יש יותר מתברת קדישא אחת. בחיפה יש רק חברה קדישא אחת נוסף לחברה הגדולה. בשאר הערים בארץ יש רק חברה קדישא אחת בכל עיר וממילא אפשר לחלק את החלוקה על-פי נפטרים. הבעיה היא עם חברות קדישא בירושלים וחברת קדישא אחת בחיפה. אגב, בחיפה הן בעצם קשורות אחת עם השניה לגבי השטח. אנחנו מנסים להביא אותן לחתימה על הסכם אחד לגבי תשלום של הביטוח הלאומי, מה שאין כך בירושלים.

אני לא יכול להבין מבחינה שכלית

כאשר אני מדבר על חברות קדישא בירושלים, כשאחת עסוקה ב-30 לוויית ליום לעומת חברה קדישא אחרת שעסוקה עם נפטר אחד לשבוע...

ח. שמעוני:

אז היא תקבל על נפטר אחד.

י. ויינברג:

אבל ההוצאה היא שונה.

היו"ר ש. ארבל:

אותה חברה קטנה אמנם יש לה פחות צווחות עבודה, אבל גם היא משלמת כסף. מי שיש לה 200 נפטרים היא מקבלת רק על 200 נפטרים, מי שיש לה 1,500 נפטרים היא מקבלת על 1,500 נפטרים ולכן היא מקבלת יותר כסף.

מר לוי:

אנחנו מציעים תיקון להצעה של חה"כ אמיר. אנחנו מציעים ארבעה סוגים: הסוג הגבוה ביותר ב-3 הערים הגדולות; סוג שני, מעמד עירויות; סוג שלישי, מועצות מקומיות; סוג רביעי, ישובים כפריים.

היו"ר ש. ארבל:

ההצעה מתקבלת על הדעת.

מר לוי:

אנחנו מוחקים סעיף קטן (ב) בסעיף 6. סעיף קטן (ג) נהפך לסעיף קטן (ב).

י. ז. אמיר:

מדוע שלוש ערים? זה ארבע ערים. אני לא מסכים שבירת הנגב תהיה מקומה.

באר-שבע זאת עיר גדולה.

ר. הוטר:

יש בירת הגליל.

היו"ר ש. ארבל:

אלה תשלומים שהמוסד לבטוח לאומי צריך לשלם. אני לא מבינה אותך?

מר לוינ:

(קורא סעיף 7 (א) ו-(ב)).

היו"ר ש. ארבל:

מה זה קבוצה אחת ושתיים בלוח ב'?

הקבוצות מבטאות את סוג הקרקע. יש סוגי קרקע שונים.

היו"ר ש. ארבל:

בסדר, אושר.

מר לוינ:

(קורא סעיף 8, 9, 10 (א) (1)).

זאת אומרת, לגבי היתרה, בין

20% ל-25% המוסד לביטוח לאומי ישלם מחצית דמי הקבורה.

ח. שמעוני:

אח זה צריך להתאים לאחוזים שאנחנו קבענו. גם הקבורה בתשלום צריכה להיות

מסויגת על-פי מפה כלשהי, כי אחרת נגיע לאבסורד. אם מותר לבית עלמין מסויים לקבל תשלום על 15% מכלל השטחים, אם אין הגבלה יכולים למעשה בשנה מסוימת לקבור את כל 1,500 בתשלום ובשנה שלאחריה יאמרו, אנחנו סתומים, בואו תאשרו לנו עוד פעם. גם הדירוג הזה יכול להיות פחות או יותר דירוג של אחוזים, שבכל שנה אחת הם לא יכולים לקבור יותר מהאחוז המסויים שקבענו.

ר. רוטר:

אם היינו הולכים לפי הפרשנות שלך, יכולה חברת קדישא לקבור 100% בתנאי

שהם כולם שייכים בסוגים שמנינו בחקנה 3. לא זאת הכוונה, הכוונה היא שכל עוד לא עברה חברת קדישא 20% מהקבורה תמורת תשלום ובזה כוללים גם בתי עלמין סגורים שהם מחוץ ל-10% ו-15% וגם אחוזות קבר בחיים.

ח. שמעוני:

זאת לא קבורה, זאת רק קבורה.

ר. רוטר:

זאת קבורה שבחלקה נגבה מחירה.

ח. שמעוני:

על-פי הנסוח, זה רק אם קברו.

ר. רוטר:

בסעיף 10 (א) כתוב: "תמורת תשלום נוסף לפי תקנה 3...". תקנה 3 מתירה

לגבות תשלום נוסף בשלושה מצבים: בגין קבורה באחד מבתי העלמין הסגורים; בגין קבורה בבית עלמין בשטחים מוגדרים, ובגין קבורה באחוזת קבר שנרכשה בחייו.

ח. שמעוני:

איך תדע על זה?

ר. רוטר:

הם מגישים דו"חות על קבורה שעשו, ואז בוחקים וחוקרים אם זאת היתה

קבורה שעברה הוא גבה כסף סמוך לקבורה, או בעמיד, או בעבר, או שזאת קבורה חופשית. אם זה בצורה של קבר בחיים שגבו כסף לפני שלוש שנים, זה מקרה שבשבילו נגבה כסף.

ח. שמעוני:

למה צריך לתת מלוא התשלום למי ששילם?

לפי תקנה 10 המוצעת, ילקחו בחשבון כל המקרים שנקברו אנשים תמורת תשלום מכל שלושת הסוגים ולפי הכלל כאן, עד 20% זה במסגרת כללי המשחק, ברגע שגולשים מ-20% פועלות הסנקציות.

ר. רוטר:
 אם נאמר, בכל מקרה שחברה קדישא גבתה סכום כלשהו מממשחה, היא לא תקבל אגורה מהמוסד לביטוח לאומי משום זאת אומרת שאתה בעצם מטיל את כל עצמה. בכל זאת אנחנו מדברים על 15% ואתם 20% שייקברו בדרך הזאת, ואנשים שגם שלמו דמי ביטוח. כל עוד חברות קדישא לא חרגו מן הפרופורציות, אתה מבטיח גם עבור אלה את החשלוּם הסטנדרטי.

ח. שמעוני:
 יכול להיות שצריך לשלם לחברה קדישא אפילו אם היא גבתה חשלוּם, אבל היא לא צריכה לקבל מחצית מן החשלוּם.

י. ויינברג:
 כל עוד חברות קדישא שומרות על פרופורציות שאנחנו רוצים לקיים אותן, מגיע להן חשלוּם.

ר. רוטר:
 אותו סעיף 10 בא לסגור מה שעשינו בסעיף 3. רצינו להבטיח הלכה למעשה שיעשה מאמץ כזה שמתוך כלל הנקברים שומרים על הפרופורציה של 20%-80%.

ח. שמעוני:
 אני חושב שהסנקציה מועטה והיא לעג לרש. אני הייתי אומר, מי שתרגה מההסכם הזה, לא זו בלבד שלא צריכה לקבל, אלא אפילו על חובות שלה צריך להטיל סנקציה כדי שלא יהיה כדאי לעשות אינפלציה בחשלוּם לקבורה.

ר. רוטר:
 שים לב שעבור כל נפטר מעל 25% מורידים לחצי. אחרי זה מורידים ל-30% מהסכום, זה פחות ממה שמקבלים היום. מעל 35% לא מקבלים דבר.

ח. שמעוני:
 לגבי נפטר שמישהו שילם עבורו צריך מלכתחילה לשלם 50%. אם החברה תקבור יותר משיעור כזה וכזה נפחית לה מ-50%.

י. ויינברג:
 הקבורה אינה נעשית רק על-פי רצונה של חברה קדישא. אתה שוכח שגם לאזרח יש מה לומר.

ח. שמעוני:
 בעד אמירה זאת משלמת המשפחה.

י. ויינברג:
 יש מה שנקרא הוצאות קבורה, זה חשלוּם של המוסד לביטוח לאומי. יש חשלוּם בעד המקום, בגין זה שהוא רצה את המקום הזה. אחד לא קשור לשני, אם כי הגבלנו אותם באחוזים מסויימים. אם החברה בסדר היא תקבל את החשלוּם עבור ההוצאות שלה.

ח. שמעוני:
 אם החלוקה היא בין המקום לבין ההוצאות אני מקבל את זה. אבל היא תקבל פחות מ-50% על-פי הדרגות הללו.

מר לוי:
 התוצאה תהיה שיטילו את כל החשלוּם הזה שהן שלחו עבור המקום ופיתוח המקום על המשפחה.

ח. שמעוני:
 זה יקרה גם אם תשלם את זה. אם מישהו ילך לקנות קבר בחיים, הם יקבלו ממנו את מלוא ההוצאות. אנחנו ניחן שיעור מסויים כדי להתחשב בכל מה שאתם אומרים, אבל לא ניחן מה שאתם מציינים.

ה. שמעוני:

אותי פעניינת הסנקציה. אני רוצה שזה יהיה בלתי בדאי לחברה קדישא, אם היא תדע שהיא מקבל פחות מ-50%, למכור אחוזות קבר בחיים. יש איזשהו גבול שהאזרח מוכן לשלם. כשיבקשו ממנו 3,000 לירות, אולי הוא יתן. כשיבקשו ממנו 5,000 לירות, הוא יעדיף את הברירה שהוא יכול לקבל בחינם. גם לזה יש שיקול.

היו"ר ש. ארבלי:

החכימים שקבענו בסעיף 3, הם לא היו בשביל כסוי הוצאות הקבורה. מה שקבענו הוא, שהם מקבלים למעשה על המקום. יחד עם זאת ההגבלה שבגובה בסעיף 10 היא חיובית. יתכן שצריך להתווכח על האחוזים ועל גובה התשלום אם היא עלתה בכך וכך אחוזים. ההצעה להתחיל מ-50%, היא הצעה דרסטית. אני לא הייתי מתחילה ב-20%, אולי ב-10%. אם היא עלתה על 20%, ההצעה יותר גדולה.

ה. שמעוני:

לגבי דידי זה היינו הך.

ש. יוליס:

כשמנינו את הקבוצות, ניסינו לשכנע את הקבוצות הקטנות להצטרף להסכם. כאן נצטרך לשכנע את הקבוצות הגדולות להצטרף להסכם הזה. את זה אני אומר בעקבות המו"מ שהיה איתם קרוב לשנה.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו רוצים לעשות קצה צדק ושהדבר יהיה הגיוני.

ש. יוליס:

בואו לא נסתכל עליהם כשוחטים ושוודדים. הגענו להסכם בגלל ההוצאות האלה. הפצנו את ההסכם בכל מיני פרסומים כדי שהאזרח ידע שיש הוצאות קבורה בחינם. התרנו להם לקבל תשלום בשביל הוצאות קרקע ופיתוח מפני שהממשלה לא יכולה לספק קרקעות.

היו"ר ש. ארבלי:

אותו האחוז שהתרנו להם לגבות תשלום, נתחיל ממנו.

ר. רוטר:

האחוז לא הוגדר היטב. אמרנו 15% לגבי שני סעיפים בתקנה 3. יש עוד אחוז אחד או שניים שנקברים בבחי עלמין סגורים. אמרנו שכל השלושה האלה יהיו 20%. כל עוד חברה קדישא שומרת על 80%, היא שומרת על הנורמות שקבענו להם. ברגע שהיא עולה על 20%, כאן מתחילות לשחק הסנקציות והן עולות די מהר. יש כאן שיניים די חזקות כנגד סטיות מהעניין.

היו"ר ש. ארבלי:

אם היא עולה על 20%, כמה היא מקבלת?

ר. רוטר:

כל נפטר שמעל 20% היא מקבלת רק מחצית. יש כאן מנגנון של תמריץ מספיק חזק ואנחנו עם משרד הדתות צריכים לעבוד קשה כדי לשכנע את שלוש חברות קדישא הגדולות לקבל את הסנקציות האלה.

י. ויינברג:

לא בגלל מסחור אלא בגלל חשבונו בדוקים של הוצאות.

ה. שמעוני:

אני הייתי משתכנע לו הייתי יודע שאפשר לגבות מהמטפה סכומים שאינם עולים על התעריפים הקיימים. אבל אני לא יודע מה הם.

היו"ר ש. ארבלי:

נשאר את מה שמוצע היום ונקבע שחוקפן של התקנות יהיה לשנתיים.

כעבור שנתיים נקבל דווח.

ח. שמעוני:

אבל שההמלצה תהיה שגביה אגרה לקבר בחיים לא תעלה על כפל האגרה שמשולמת

ע"י המוסד לביטוח לאומי.

מר לויז:

זאת המלצה. זכותה של הוועדה להמליץ ואחר כך נדון בה.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו לא רוצים שלא יתחשבו בהמלצה שלנו.

ח. שמעוני:

בכל אופן גם חריגה מההמלצה צריכה להיות סבירה.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מציעה לאשר את מה שמוצע כאן, אבל נקבע שהתקנות הללו תוקפן לשנתיים ובתנאי שנתיים הוועדה תעבוד.

ח. שמעוני:

אנחנו מבקשים שהתקנות לגבי קבר בחיים תהיינה לפני שנתיים והוועדה ממליצה ששיעור האגרה לא יהיה יותר מכפליים מהאגרה שנקבעה ע"י המוסד לביטוח לאומי.

היו"ר ש. ארבלי:

מה שהבנתי מהדיון הקודם כאשר קבענו את החריגים, שהם לא גובים עבור האגרה אלא זה חשלום עבור פריבלגיה מיוחדת שרוצים להקנות לעצמם. אבל השירות הזה לא כלול בתוך זה.

ח. שמעוני:

בןודאי, אבל כדי שהמוסד לביטוח לאומי לא ישלם, במקרים שהמשפחה שלמה 10,000 לירות, 2,000 לירות נוספות, אנחנו ממליצים במסגרת תקנות שיחקין שר הדתות לגבי אגרות, שמוחר לחברות קדישא לגבות לגבי אחוזת קבר בחיים אגרום אשר לא תהיינה יותר מכפל האגרה שבלוח א'.

י. ויינברג:

לגבי הבעיה של אחוזת קבר בחיים, הודעתי פעמיים שאנחנו בהחלט נביא את ההצעה של הוועדה לשר הדתות ואני מתכוון ברצינות להודעה הזאת.

אני שמח שהוועדה מקבלת מה שמציעים פה בקשר לכל החשלומים השונים, מכיוון שגם אנחנו וגם אתם לא יודעים איך בכלל לבצע את ההצעה. אנחנו נבדוק את עצמנו כעבור שנה והוועדה תבחן כעבור שנתיים. הייתי רוצה לבקש מיו"ר הוועדה להחליט כך גם לגבי סעיף 3. בסעיף 3 דברנו על שטחים. שם הצעתם דבר בניגוד למה שהצענו ואנחנו הצענו זאת מתוך מו"מ ארוך ואני חרד שזה יתפוצץ לנו.

אנחנו מבקשים, מה שהצעתם לגבי סעיף 10 תעשו כן גם בסעיף 3, אל תחליטו על אחוזים אלא תסמכו עלינו ותבדקו אותנו בעוד שנתיים.

היו"ר ש. ארבלי:

אני לא יכולה לשנות שום דבר. הצבענו והחלטנו על זה. כל התקנות תוקפן יהיה לשנתיים. בעוד שנתיים נחזור לדון בהן ואם יחברר שחברות קדישא לא עמדו בזה, הוועדה תשקול אם לשנות אותן או לא.

ר. רוטר:
האם הוועדה מוכנה, לפחות לשנה אחת, נלקחות לגבי שלוש הערים הגדולות, לאפשר לנו להגדיל את האחוז ל-20% על פני קיימים ל-20%.

היו"ר ש. ארבלי:
אני לא יכולה לשנות שום דבר.

ר. רוטר:
כהוראה מעבר.

ה. שמעוני:
הוועדה מעבר יכולה לבוא בסעיף האחרון.

ר. רוטר:
אני מוכן לחזור על ההצעה שלי כשנגיע לסעיף האחרון.

מר לוי:
(קורא סעיף 10(ב)(1), (2), (ג), 11, 12, 13, 14, 15(א), (ב)) -

בסעיף 15 ישנה סנקציה חריפה.

ה. שמעוני:
זה מרוקן את ההסכם מכל משמעותו.

היו"ר ש. ארבלי:
אני חושבת שהסנקציה לא מספיקה. האם אי-אפשר פה להזכיר את הענין של

שלילת רשיון?

ר. רוטר:
זה לא נמצא במוסד.

מר לוי:
אנחנו רק עוסקים בדמי קבורה. אנחנו יכולים לטפל את ההסכם.

ש. קפיטובסקי:
אפשר להוסיף: "היה וביטל המוסד את ההסכם יודיע על כך לשר הדתות".

מר לוי:
בסדר.

(קורא סעיפים: 16, 17, 18) -

בדרך כלל חברות קדישא מעוניינות להגיע להסכם, כי הן מקבלות באן סכומים די ניכרים. אבל, בכל זאת, היות ומדובר בציבור גדול של חברות קדישא, אנחנו נותנים תקופת ארכה די קצרה, ובתום תקופה זאת, אם הם לא יגיעו להסכם, הרי לא נשלם שום דבר והתוצאה תהיה שלילת רשיון בהתאם לאותן הוראות.

ה. שמעוני:
גם פה וגם בסעיף 15(ב) לא ברור

שישלל הרשיון. כאן נאמר שניתן רשיון לשנתיים. נניח שניתן רשיון לחברה באפריל 1976 לשנתיים. מ-31 במרץ 1977 עד לסיום חוקפו של הרשיון נשאר לחברה לפעול שנה אחת.

ש. יוליס:
בחודש אדר מחדשים את הרשיון.

ד"ר ח. חפץ:
יש הוראה מפורשת שאפשר לבטל רשיון גם באמצע החקופה.

היו"ר ש. ארבלי:
אנחנו נרשום לפנינו את הודעת נציגי משרד הדתות: חברה אשר לא חגיע לתקום עד ל-1 באפריל 1977 עם המוסד לביטוח לאומי לפי החקנות המפורטות בזה, ~~הרשיון יבוטל~~.

לגבי חוקי התקנות, אנחנו מבקשים לא להכביד עלינו בצורה שעלולה לספן את

ר. רוטה:

כל העניין ולהחיר לתקופה של שנה שנתיים הקרובות, לגבי חברות קדישא בשלוש הערים הגדולות, במידה והדבר נראה מוצדק והכרחי, להעלות מ-15% לבתי עלמין קיימים ל-20%. לצורה כזאת נוכל להתגבר על הדבר שאחם כופים עלינו.

אני לא יכולה לחרוג מהחלטת שהגתה כאן. גם הוראת מעבר לא יכולה להיות שנתיים.

היו"ר ש. ארבלי:

ומה אחר-כך יהיה?

או שנשכנע או שלא.

מר לויץ:

לגבי מה שהתחייבו אני מוכנה שתהיה הוראת מעבר עד ל-31 במרס 1977. יותר

היו"ר ש. ארבלי:

מזה אני לא יכולה ללכת.

זה כאילו שום דבר.

ר. רוטר:

אני לא יכולה לחרוג מהחלטת הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי:

זה יכול על כל הארץ ומעבר לתקופת המעבר גם לשלוש הערים הגדולות. אבל חאפשרי לנו, כדי לא להלבין את פנינו, תקופת מעבר של שנתיים.

ר. רוטר:

אני לא יכולה לחרוג מהחלטת אמילו לגבי הוראת מעבר. נתנו להם כל כך הרבה

היו"ר ש. ארבלי:

בחקנות אלו, אם לא, שלא יחתמו.

ההסכם עם חברות קדישא בשלוש הערים הגדולות קיבל גושפנקא של בית-הדין

י. ויינברג:

העליון. איך אפשר לשנון את זה?!

יש להם התחייבות. אלו חברות קיימות, זה לא חלל ריק. עם כל הבקורת, אנחנו יחסיים. הן-הן קיימים בג"צ והלכו במידה אני מאמר לי שוועדת העבודה יכולה

מר לויץ:

צריכים לדעת שיש מערכת שלמה של מסויימת לקראתם. כהוראת מעבר, לקבל את זה.

מה הסכום המינימלי של האגרה?

היו"ר ש. ארבלי:

האגרה יכולה להגיע ל-5,500 לירות. זאת האגרה שהיחה ל"קהילת ירושלים".

ד. גולן:

אם כך, הם משטן את העור. כל מה שאמרו כאן עליהם, זה אפס.

היו"ר ש. ארבלי:

זה דבר ידוע, זה לא מוסתר.

ד. גולן:

לפי האגרה שהיחה ל"קהילת ירושלים" כפי שהיחה להציע את זה כאשר היו כאן

היו"ר ש. ארבלי:

חברי הכנסת.

מה דיננו עכשו לאחר שהחמנו על ההסכמים?

י. ויינברג:

היו"ר ש. ארבלי:
מי אמר לכם לחתום על הסכמים לפני שהתקבל החוק בוועדה. אני הודעתי לא לחתום על שום הסכם. ההסכם שנחתם אינו מחייב את הוועדה. מובאות בפני הוועדה התקנות והיא רשאית לקבוע אם לקבל אותן או לא. תודה רבה, ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 15.15